

Pri četrti točki nam poroča č. g. o. Florentin Hrovat o stanju okrajne učiteljske knjižnice ter nam kaže, da je bilo letos dohodkov 129 gld. 61 kr., izdatkov pa 101 gld. 45 kr., tedaj ostane v blagajnici 28 gld. 16 kr.; ta ostanek je pa zato tolik, ker še nekatere reči niso plačane. Letos je v biblioteki 319 slovenskih in 293 nemških del v 782tih zvezkih. Pregledovalcema računov se volita gg. M. Hiti in F. Kutnar. Za nakup nasvetuje gđc. pl. Rauscher dve Kneippovi knjigi, namreč: «Kaltwasserkur» in «So sollt ihr leben» in učitelj Zavrl na novo izišlo knjigo o deških rokotvornih delih pri Leykamu v Gradcu. Oboje vsprejeto z večino. Nasvet g. Šribarja, da bi se kupil konverzacijski besednjak, je bil odklonjen.

Na to je bila volitev knjižničnega in stalnega odbora. Po nasvetu g. Koncilije je bil izvoljen stari knjižnični odbor — razven g. Jakliča, kateri je sedaj priklopljen kočevskemu okraju. Odbor obstoji iz gg. o. Florentin, Franke in gđc. Rozina. Istotako se izvoli po nasvetu g. Zavrla stari stalni odbor z večino (gg. o. Hrovat, Koncilija, Jerše, Kalinger, Franke).

Ker samostalnih predlogov ni bilo, smo po prebranji in soglasnem sprejetju prej imenovanega ukaza o šolskih vrtilih končali današnje zborovanje. G. nadzornik je vse, sosebno g. poročevalce zahvalil, spominjal se našega zaščitnika cesarja Frančiška Jožefa I., kateremu je zaklical z zbranimi trikratni «živio», na kar so gg. učitelji zapeli cesarsko himno. V imeni prisotnih učiteljev zahvali g. Fr. Koncilija g. nadzornika za res izborna vodstvo, za ponk in ljubezen, katero on učiteljstvu daje in kaže; na kar tudi njega imenuje varuha in zaščitnika učiteljev tega okraja in želi, naj bi prisotni i njemu «živio» zaklicali. Burni trikratni «živio» zadoni po šolski sobi.

Tako smo končali letošnjo skupščino. Naj še omenim, da se je po sklepu poslovil od nas g. Jan. Teršelič, učitelj v Beli Cerkvi, kateri je prošil za stalni pokoj, ker je že 72 let star. Iz naše srede izgubimo tudi mlado učno moč, g. A. Potokarja, učitelja v Toplicah, kateri je šel k poštnemu uradu.

Po sklepu skupščine smo imeli občno zborovanje učiteljskega društva za naš okraj (o čemur pa na drugem kraju). Sedeli smo do dveh popoldne. Potem

smo se nekoliko okrepčali v gostilni pri «Rozmanu», kjer smo imeli skupni obed, pri katerem nas je počastil g. nadzornik in kasneje tudi g. L. Golja, c. kr. okrajni sednik v Trebnjem. —l.

Iz Trsta. (Slovenske šole pred tržaškimi občinskimi svetom.) V seji občinskega sveta dne 14. kinoveca je prišlo na vrsto poročilo šolskega odseka o slovenski šoli. Poročal je občinski svetnik d' Angeli. V daljšem poročilu je pojasnil zgodovino prošnje za slovenske šole in odpor mestnih oblasti proti njej. Namestništvo je ukazalo inagistratu poročati o predloženi prošnji Jožefa Vodopivca in tovarišev, sklicevaje se pri tem na § 59. zakona z dne 14. vel. travna 1869. L, oziroma na šolsko novelo z dne 2. vel. travna 1883. Prav po zmislu tega zakona pa se upira šolski odsek, kjer veleva ta zakon, da je ustanoviti šole ondu, kjer je bližnja šola oddaljena štiri kilometre. V Trstu pa nima noben slovenski otrok do najbližje šole okoličanske štiri kilometre dolgega pota. Tržaška mestna občina je jedna jednota šolska občina in vzdržuje poleg italijanskih tudi več slovenskih ljudskih šol. L. 1890. bilo je v Trstu 155.471 stanovnikov, in sicer je vzdrževala mestna kot šolska občina za 119.561 italijanskih prebivalcev trinajst, a za 26.639 slovenskih prebivalcev deset ljudskih šol. Za slovenske šole je torej izdatno skrbjeno in vsak, kdor želi, da se mu otroci poučujejo v slovenskem jeziku, more jih pošiljati v takšno šolo. Sicer pa imajo od vseh 50 prosilcev za slovensko šolo samo štirje domovinsko pravo v Trstu, dočim pripadajo ostali raznim kranjskim in isterskim občinam. Poročevalec je na to predlagal, naj se glede ustanovitve slovenskih šol v Trstu izreče občinski svet v negativnem zmislu, če bi pa namestništvo stvar sodilo drugače in hotelo proti temu prepričanju storiti kaj v zmislu prošnje, ki nima drugega naniema, kakor vzbuditi boj proti svetinjam prebivalstva, njega jeziku in tradicijam. (Strahovito kričanje in ploskanje. Župan zvonu neprestano.) Potem izjavlja občinski svet, kot tolnač mišljenja vsega prebivalstva, da ne bo nikdar privolil v to, da se na občinske troške ustanove v mestu slovenske šole, ampak se z vsemi zakonito dovoljenimi sredstvi upri. (Konec prih.)

Društveni vestnik.

Iz Ljubljane. (Občni zbor „Narodne Šole“.) Društvo „Narodna Šola“ je imelo svoj letošnji občni zbor dne 5. kinoveca t. l. v prostorih druge mestne deške šole.

Društveni predsednik g. Stegnar prične zborovanje nekako tako-le:

Dvajset let v človeškem življenju — kako hitro minejo — ako se oziramo nazaj v preteklost, in kako dolga so, ako zremo v bodočnost!

Kakor pena zgrine na morji, tako sta minoli dve

desetletji društvenega obstanka. Društvo »Narodna Šola«, ki se je osnovalo v podporo revnim šolam leta 1870, imelo je svoj prvi sedež v Idriji, od koder se je leta 1872. preselilo v Ljubljano. Ravno prvi občni zbor „Narodne Šole“, kojemu je predsedoval pokojni dr. Jakob Razlag in je bil med drugimi odborniki tudi dr. Jožef Vošnjak, je bil tako mnogobrojno obiskovan, kakor — žal — nikdar pozneje. Kako se je zanimala tedanja inteligencija za „Narodno Šolo“, kaže najbolj to, da ji je daroval baron Gojz

100 gld. in dr. Razlag 68 gld., drugi podporniki pa so ji donášali tako zdatne vsote, da so takoj v prvem letu presegali dohodki 600 gld. Ali bode „Narodna Šola“ dočakala še drugi dve desetletji, je v Božjih rokah, in še-le potem se bode moglo govoriti o starosti društva. Narodna šola je kljubu svojim dvajsetim letom vendar le še ušadno društvo, kakor je še vedno mlado naše šolstvo, ki na vseh straneh potrebuje še pospeševanja, podpore in razvoja. Splošna omika v narodu le počasi poganja mladike, rodi cvet in sad; no — rodi po malem vendar le nekoliko, to mora vsakdo priznati, in to nas tolaži, da gledajoč v preteklost lahko trdimo: „Storili smo, kar je bilo mogoče!“ To dobrodejno zavest ima naše — še vedno preslabotno društvo.

Počasi, po malem narašča mu moč v oni meri, kakor se razvija domača šola. Da bi ta rast le nikdar ne opešala, potem smemo svoje upe staviti v večjo utrditev „Narodne Šole“ — a tudi prosvete in omike. In v to pomozí Bog! S temi besedami Vas, častita gospoda, pozdravljam pristréno in iskreno želim, da bi se častiti društveniki še mnogobrojnejše in tesnejše oklenili „Narodne Šole“.

Pozdravu je sledilo poročilo o društvenem delovanju, katero tukaj izpuščamo, ker se bode itak v „Učiteljskem Tovarišu“ priobčilo. Omenjam pa že tukaj, da se je vzelo brez razgovora polivalno na znanje. Nato vstane odbornik M. Močnik ter se zahvaljuje imenom Ćiril in Metodove družbe predsedniku „Narodne Šole“, ker ji je ta pomagal v minulih letih pri oskrbovanju ljudskih šol v nje področje spadajočih, proseč ga, naj bi se omenjeni družbi i nadalje kazal tako prijaznega in naklonjenega. Predsednik g. Stegnar pravi, da ne zasluži te zahvale, ker misli, da je s tem činom storil le to, kar je vsakega rodoljuba dolžnost. Tudi blagajnikovo poročilo, nastanajoče se na sklep računa za leto 1891/92. poleg skrbno sestavljenega izkaza o denarstvenem gibanju tekom vseh 20 let se je vzelo brez ugovora na znanje. Želi se pa, da se v prihodnjé bolj strogo postopa pri naročevanju in pošiljanju blaga onim učiteljem, kateri naročajo blago v obilni meri, a ga ne plačujejo. — Učitelji, kateri vedo, da ne bodo mogli naročenega blaga plačati, naj bi to naravnost povedali in s tem prihranili obilo pisarij odboru. Vsaj ima „Narodna Šola“ namen podpirati šole in sicer tako, da dobí vsaka taka šola nekaj, ne pa jedna vse. — Naročila z obljubljenimi poplačili naj se ne jemljejo v poštev, zaostali dolg pa izstirja. Posebnih nasvetov ni bilo.

Končno se je izvršila še volitev v društveni odbor in sicer: Feliks Stegnar, Francšek Kokalj, Matej Močnik, Jožef Cepuder, Ivan Borštnik, Jakob Dimnik, Hinko Podkrajšek, Andrej Praprotnik in Francšek Praprotnik.

Nato se zahvali predsednik društvenikom na prijazni vdeležbi in sodelovanju z željo, da bi i na dalje delal vsak po svoji moči v prosep „Narodne Šole“.

Iz Ljubljane. (Občeni zbor vdovskega društva. Občeni zbor društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam se je vršil dné 6. kimovca t. l. v prostorih druge mestne šole v Ljubljani.

Društveni predsednik č. g. dr. Jarc, ki je daroval ob 8. uri istega dne sv. mašo v cerkvi sv. Jakoba, otvoril je zborovanje ob 9. uri s preprijaznim pozdravom na došle odbornike in člane vdovskega društva. Bilo jih je blizo 30.

Sedaj je ravno 32. leto našega vdovskega društva, ki je že marsikaj ukrenilo v blagor učiteljem, njihovim vdovam in sirotam. Ker je pa društveno delovanje vedno težavnejše, treba bode postaviti društvu na čelo može, ki bodo kos težavnim nalogam in zahtevam. Da je društveno stanje vsako leto ugodnejše, vidi se iz tiskanih društvenih poročil. Število članov se tudi množi od leta do leta in je doseglo letos štev. 98; vse kaže, da prekoračimo prav v kratkem štev. 100, ker čakajo ravnokar rešitve tri prošnje za vsprejem.

Nato poroča tajnik g. Cepuder, da se je vlani volil vsklikom stari odbor za poslovno leto 1892. Le namesto umršega Govekarja je stopil v odbor g. Jožef Cepuder, ki je prevzel ob jednem tudi opravila tajništva. Odborovi seji sta bili med letom samo dve, pri katerih so se sprejeli v vdovsko učiteljsko društvo učitelji: Kleč Avgust, Šifrer Francšek, Anton Žibert, in Janko Janežič. Dvema članoma sta se priznali denarni podpori in sicer prveinu 30, drugemu pa 40 gld. Iz poročila blagajnika g. Močnika se razvidi, da je bilo v minulom letu vseh dohodkov 2986-95 gld., a stroškov 2646-72 gld. Učitelji so vplačali na letnini in vstopnini 618 gld.; rednih stroškov vdovam in sirotam je bilo 1677 gld, torej se je vzelo od kapitalovih obrestij 1059 gld. v poravnanje teh stroškov. Izrednih stroškov je bilo vsled sklepa občnega zbora vplanskega — in sklepa odborovega 120 gld.

28 učiteljev, ki so že 31 let plačevali letnino, je bilo začasno iste oproščenih.

V kranjski hranilnici je vloženih 2018-37 gld., v mestni pa 1693-95 gld., skupaj 3712-32 gld. Ta vsota se sme imenovati naša založnica — Reservefond, — ki nam je vsikdar na razpolaganje. Na privatna dolžna pisma je posojenih 550 gld., nekaj obresti je še na dolgu.

V obligacijah je 45.750 gld.; večinoma so na ime društva vinkulirane. Prirastlo je letos ter v mestno hranilnico vložilo 700 gld; ako štejemo vse premoženje, izpustivši dolg na obrestih pri dolžnikih ter letnino in vstopnino, ki se vedno izpreminja, znaša vse društveno premoženje **51.048-35 gld.** Trije društveniki so med letom molče izstopili. Odbor jim je stavil gotov obrok za vplačevanje, a ker se niso zmenili za opomin, se ne prištevajo več društvenikom in tako se zna zgoditi tudi nekaterim drugim, ako ne store svoje dolžnosti še ta mesec. Občeni zbor je temu pritrdil in naročil odboru se strogo ravnati po društvenih pravilih.

Podpiranih je bilo 11 vdov po 100 in 80 gl. na leto, sirot pa 22. Štiri med temi so dobivale dvojno vzgojino, tedaj po 50 gl. na leto. — Obe poročili, — tajnikovo in blagajnikovo — se vzameta brez ugovora na znanje.

Trem učiteljem so se priznale denarne podpore v zneskih po 30, 40 in 30 gl.; prošnja jednega pa se je odklonila. Občni zbor nadalje tudi sklene, da se v bodoče postopa strogo po društvenih pravilih pri vsprejetvi novih članov v društvo ter vplačevanju letnine in vstopnine, ter da se ne dela nikakeršnih izjem. Ako nekateri vestno izpolnjujejo društvene dolžnosti, naj jih pa še drugi.

Občni zbor oprosti tudi za leto 1893 vse one člane vplačevanja letnine, ki so že nad 30 let udje tega društva.

Posebnih nasvetov ni bilo.

Volitev izvrši se po nasvetu vsklikom, da ostane tudi v bodočem letu stari odbor in sicer: Dr. Anton Jarc, predsednik; Andrej Praprotnik, namestnik; Matej Močnik, blagajnik; Jožef Cepuder, tajnik; Ivan Borštnik, Jernej Čenčič, Andrej Žumer, Feliks Stegnar in Ivan Tomšič, odborniki. Za pregledovalce društvenih računov so bili voljeni: gg. Leopold Armič, Jakob Furlan in Francišek Kokalj.

Nato zaključil predsednik občni zbor z željo, da bi se v prihodnjem letu zopet zdravi in srečni sešli.

Takoj po občnem zboru je imel novi odbor sejo, pri kateri sta bila sprejeta med člane vdovskega učiteljskega društva učitelja: Konjar Urh iz Motnika in Rus Francišek iz Bleda.

Iz novomeškega okraja. (Občni zbor učiteljskega društva za novomeški okraj). Takoj po sklepu učiteljske konferencije v dan 24. maj srpana je imelo učiteljsko društvo za novomeški okraj svoj občni zbor po sledečem vsporedu: 1. Poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. 2. Pregled letnega računa in volitev treh pregledovalcev računov. 3. Volitev odbora. 4. Stučajnosti.

G. predsednik Fr. Koncilijska nas pozdravi kar ob kratkem, ker nas je že tako poprej g. nadzornik pozdravil, ter prebere namesto tajnika poročilo o društvenem delovanju. Za tem nam g. Kutnar poroča o letnem računu, iz katerega povzamem, da je sedaj

primanjkljaj, a le zato, ker je šele 13 gg. učiteljev letnino vplačalo. (Leto se bliža h koncu, zatoraj vzdramate se gg. kolegi in ne čakajte na zadnji dan leta ali še celo dalj. Da bode društvo vspevalo, treba mu je ne le dušne, temveč tudi gručne podpore, tedaj denarja. «Na delo tedaj, ker resnobni so dnevi!» — Op. dop.)

Volitev odbora se je hitro izvršila. Izvoljeni so gg. Fr. Koncilijska (prvomestnik), F. Kalinger (namestnik), M. Hiti iz Dobrič (tajnik), Fr. Kutnar (blagajnik), gđc. E. Clarić, gg. Koželj in Vrančič (odborniki).

Ker ni bilo posebnih slučajnosti in učiteljstvo že utrujeno, smo urno sklenili občni zbor, da tudi nadležnemu železcu zadostimo.

Prihodnje zborovanje našega društva bo meseca vinotoka. —v—.

Litija, 27. kimoveca. Vabilo k letošnjemu občnemu zboru, ki ga bode imelo »Litijško učiteljsko društvo« dne 20. vinotoka ob 10. uri dopoldne v litijem šolskem poslopju po v pravilih značenem vsporedu. Poleg tega še: 1. Praktična obravnava beril »123 Električna« iz tretjega berila in »67 Električna, vzbujena po dotikanju« iz četrtega berila. (G. dr. Tomaž Romih bode to predaval z raznimi poskusi na podlagi fizikalčnih aparatov iz dr. Houdekove zaloge v Pragi, ki bodo ta dan vsakemu na ogled razpostavljeni v litijški šoli. 2. Poročilo o glavni skupščini »Zveze učiteljskih društev« v Kranji. One gospice učiteljice in gg. učitelji, ki pridejo k temu zborovanju, blagovolijo naj to vsaj do 18. p. m. društvenemu predsedniku naznaniti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vabilo. Učiteljsko društvo za sežanski okraj zboruje v Komnu dne 6. vinotoka t. l. ob 9. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Pevska vaja.
2. Prirodopis po življenjskem združju.
3. Ljubav do poklica.
4. Učitelj zunaj šole.
5. Predlogi, doposlani do 1. vinotoka predsedništvu.

Odbor.

Vestnik.

Osobne vesti. Gđc. Ana pl. Rauscher, začasna učiteljica v St. Petru pri Novem Mestu, je stalno nastavljena; gospa Ernestina Oman-Ihan v Voklem je imenovana za Smlednik; g. Josip Windischer v Oneku (Hohenegg) pri Kočevju za Dolgo Vas; g. Božidar Schuller v Babinem Polju za Zabnico (se je odpovedal za to mesto. Uredn.); g. Francišek Kopitar iz Gribej pride v Petrovo Vas. G. Franciška Jugovic v Kranji je imenovana za stalno nadučiteljico na ondotni dekliški šoli; učitelj v Šmartnu pri Kranji g. Nikolaj Sta-

nonik je imenovan stalnim nadučiteljem in mu je dovoljeno zamenjati svoje mesto z nadučiteljem g. Miho Bregantom v Selcih; g. Jožef Verbič, učitelj v Trnovem, je dobil začasno drugo neno mesto v Višnji Gori; g. Janez Malnarič, drugi učitelj v Podzemlji, pride za učitelja-voditelja na jednorazrednico v Črešnjevici; g. Ferdo Vigela, bivši pomožni učitelj na nemški mestni deski šoli v Ljubljani, dobil je začasno IV. učno mesto na štirirazrednici v Starem Trgu pri Loži; g. Ivan Šega, bivši pomožni učitelj brežkega okraja v Dobovi, dobil je